

стати поштовхом до розвитку внутрішньої рефлексії людини, до роздумів про найважливіші сенсожиттєві проблеми, веде до пошуку самого себе і свого сенсу в житті. І тоді самотність з його деструктивним руйнівним змістом несе в собі позитивний потенціал особистісного розвитку, і, як наслідок – високий рівень рефлексії.

Також, дослідили особливості особистісної зрілості у осіб з високим та низьким рівнями самотності: у осіб з високим рівнем відчуття самотності визначається високий рівень особистісної зрілості та високі показники за шкалами життєва філософія, автономність та креативність, а у досліджуваних з низьким рівнем відчуття самотності визначається необхідний рівень особистісної зрілості та високі показники за шкалами відповідальність, децентрація, глибинність переживань.

Особистісна зрілість є критерієм особистісного зростання. Наприклад, особи з низьким рівнем особистісної зрілості зростатимуть як особистість лише за організованих ззовні сприятливих обставин і, вірогідно, зовнішньої мотивації. Особи з високим рівнем особистісної зрілості самі організовують ситуації саморозвитку. Необхідний рівень особистісної зрілості – вияв особистісного потенціалу. Тобто життєстійкість людини забезпечується сформованістю особистісної зрілості як певної особистісної структури, важливої для его-ідентичності.

Респонденти, у яких переважає високий рівень відчуття самотності потребують більше автономності, здатні до формування світоглядних почуттів – переживань, пов'язаних з формуванням власної системи поглядів на об'єктивний світ та місце людини у ньому, а також відчуття, пов'язані з пережиттям життєвої позиції, ціннісних орієнтацій, переконань, ідеалів, принципів пізнання і діяльності. Респонденти, у яких переважає низький рівень відчуття самотності більш здатні до оцінки своїх моральних якостей та вчинків. У них яскраво виявляється здібність бачити людей «багатовимірними». У структурі особистісної зрілості у таких осіб визначається: по-перше – здатність особистості виокремити себе із середовища; по-друге – усвідомити і пережити зміст ситуації, її можливих (як негативних, так і позитивних) наслідків; по-третє – здійснити вибір відносно того чи іншого вектора розв'язання ситуації.

Рівень рефлексивної регуляції в обох групах визначається достатньо високим.

Список бібліографічних посилань

1. Карпов А. В. Психология рефлексивных механизмов деятельности. М. : Ин-т психологии РАН, 2004. 65 с.
2. Кулюткин Ю. Н. Рефлексивная регуляция мыслительной деятельности // Психологические исследования интеллектуальной деятельности. М., 1979. С. 22–28.
3. Лашук В. Г. Психологічні особливості переживання самотності. Київ, 2010. 184 с.
4. Штепа О. С. Формування особистісної зрілості. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 345 с.

Одержано 31.10.2018

УДК 159.95

Надія Павлівна СЕРГІЄНКО,

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах
Національного університету цивільного захисту;*

Олена Володимирівна ШЕВЧЕНКО,

*курсант соціально-психологічного факультету
Національного університету цивільного захисту*

ОСОБЛИВОСТІ МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Міжетнічна толерантність – це терпимість, яка за своїм змістом в сучасних обставинах швидше повинна бути споконвічною основою взаєморозуміння, солідарності, а не проявом довготерпіння і страждання. У зв'язку з цим толерантність – не просто пасивна терпимість, вона передбачає активну позицію всіх зацікавлених сторін, і одночасно відмова від нав'язування своєї точки зору однієї зі сторін [2].

© Сергієнко Н. П.,
Шевченко О. В., 2018

В останні десятиліття міжетнічна толерантність і її складові стали предметом широкого кола наукових досліджень і набувають міждисциплінарного і міжкультурного характеру. Для полікультурного українського соціуму актуальна взаємна міжетнічна толерантність та комунікативна компетентність між представниками усіх національностей.

Міжетнічна толерантність – це здатність людини проявляти терпіння до малознайомого способу життя представників інших етнічних спільностей, їх поведінці, національним традиціям, звичаям, почуттям, думкам, ідеям, віруванням і т. п. Зовні міжетнічна толерантність відбивається в витримці, самовладанні, здатності індивіда тривало виносити незвичні впливи чужої культури без зниження його адаптивних можливостей [4].

Основною умовою міжетнічної толерантності є розуміння і прийняття інших культур та формування етнокультурної компетентності. Таким чином, теоретичний аналіз дослідження демонструє, що формуванню етнічної толерантності сприяє розвиток особистості, становлення етнокультурної компетентності та досвід позитивних міжетнічних контактів. Український дослідник М. Б. Євтух дає таке визначення міжетнічної толерантності: «Міжетнічна толерантність – терпиме ставлення представників однієї етнічної спільноти до представників іншої спільноти, до відмінних культурних традицій, готовність до позитивної взаємодії з носіями різноманітних етнічностей» [1].

У психологічній літературі розглядається безліч факторів, що впливають на розвиток міжетнічної толерантності особистості, їх складовими є: виховання, навчання, культурні, соціальні, ментальні особливості регіону та етносу, в якому живе і розвивається людина, сформовані стереотипи та релігія. На наш погляд, найбільш важливим аспектом етнічної толерантності є установки і упередження, толерантність і інтолерантність, комунікативність, культура, традиції та релігія.

Комунікативна компетентність розвивається на основі комунікабельності, яка, закріплюючись в поведінці, є передумовою для розвитку таких якостей особистості, як спрямованість на спілкування, інтерес до людей, рефлексія та емпатія.

Комунікативна компетентність, на думку А.В. Хуторського, представляє собою оволодіння особистістю комунікативними якостями, які пов'язані з необхідністю взаємодіяти з іншими людьми, з об'єктами оточуючого світу та його інформаційними потоками, вмінням знаходити, перетворювати і передавати інформацію, виконувати різні соціальні ролі в групі та колективі. Ю. М. Ємельянов розуміє під комунікативною компетентністю рівень сформованості міжособистісного досвіду, тобто навченості взаємодії з оточуючими, який необхідний індивіду, щоб в рамках своїх здібностей і соціального статусу успішно функціонувати в даному суспільстві [3].

Більшість наукових досліджень з формування міжетнічної толерантності та комунікативності, виконаних до теперішнього часу, було зосереджено на роботі з дітьми дошкільного, молодшого шкільного віку та підлітками. Старшому віці, зокрема, студентському віці, приділялася значно менше уваги. Тільки окремі роботи стосувалися формування міжетнічної толерантності та комунікативної компетентності у майбутніх студентів, практично відсутні дослідження, які відносяться до формування відповідних соціально – психологічних властивостей у студентів в процесі навчання. Дані обставини зумовили актуальність теми дослідження: «Формування міжетнічної толерантності та комунікативної компетентності студентів в процесі учбової діяльності»

Мета дослідження – вивчити особливості міжетнічної толерантності та комунікативної компетентності студентів в процесі навчальної діяльності.

Для дослідження ми обрали групу студентів НУЦЗУ, в якій навчаються особи однієї національності (українці), та групу студентів ХНЕУ в якій навчаються особи різної національності (українці, палестинці, сирійці та кенійці).

Проведене нами дослідження проблеми формування комунікативної компетентності та міжетнічної толерантності у студентів в процесі учбової діяльності, дозволяє зробити наступні висновки:

дослідження індексу толерантності вказало на те, що спостерігаються достовірні розбіжності на високому рівні в групі з студентами різних національностей. В них більш розвинений високий рівень міжетнічної толерантності, який свідчить про те, що у них більш виражена міжетнічна риса толерантної особистості. З огляду на результати дослідження

соціальної толерантності то ми бачимо, що переважно більшість досліджуваних обох груп мають досить середні показники. Такі особи можуть проявляти як толерантність, так і інтолерантність по відношенню до оточуючих.

Провівши кореляційний аналіз, ми можемо свідчити про те, що міжетнічна толерантність та комунікативна компетентність має взаємозв'язок в обох групах так, як толерантність являє собою якість людських та культурних відносин, являється продуктом комунікації, і одночасно, умовою продуктивності діалогу.

Таким чином, проведене нами дослідження дозволяє констатувати, що існує проблема формування комунікативної компетентності та міжетнічної толерантності в досліджуваних групах студентів, але все ж таки ми спостерігаємо занижені показники у студентів в монокультурній групі і тому в цій групі необхідне подальше коректування за допомогою соціально – психологічного тренінгу. Ми вважаємо, що саме застосування соціально-психологічного тренінгу при формуванні комунікативної компетентності та міжетнічної толерантності дозволить підвищити їх рівень.

Список бібліографічних посилань

1. Асмолов А. Г. Толерантность: различные парадигмы анализа. М. : Прогресс, 1998. 264 с.
2. Безюлева Р. В., Бондырева С. К., Шеламова Г. М. Толерантность в пространстве образования : учеб. пособие. М. : МПСИ, 2005. 152 с.
3. Лютова С. Н. Основы психологии и коммуникативной компетентности : учеб. пособие. М. : МГИМО Университет, 2007. 268 с.
4. Сергієнко Н. П., Дудолад О. В. Формування міжетнічної толерантності. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2014. Вип. 15. С. 235–243.

Одержано 26.10.2018

УДК 615.1

Оксана Григорівна СТРЕЛЬЧЕНКО,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри адміністративного права і процесу

Національної академії внутрішніх справ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАНДАРТИЗАЦІЇ СФЕРИ ОБІГУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Стандартизація є важливим засобом публічного адміністрування сфери обігу лікарських засобів. Так, важливий вплив на її розвиток відіграють такі нормативно-правові акти як Закони України: «Про стандартизацію», «Про підтвердження відповідності», «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі заходи щодо забезпечення якості лікарських засобів», Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про запровадження системи стандартизації Міністерства охорони здоров'я України», Проект Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової програми з розробки і впровадження системи стандартизації обігу лікарських засобів та медичної продукції» тощо.

Так, Закон України «Про стандартизацію» від 5 червня 2014 р., що визначає стандартизацію як діяльність, що полягає в установленні положень для загального та неодноразового використання щодо наявних чи потенційних завдань і спрямована на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері [1].

Водночас, стандартизація в системі охорони здоров'я – це надання якісних послуг медичної та фармацевтичної допомоги, у т.ч. профілактичні й лікувально-діагностичні заходи, спрямовані на збереження та підвищення здоров'я населення [2; 3].

Впровадження стандартизації надання якісних послуг у сфері обігу лікарських засобів сприяє ефективному та економічному використанню трудових і матеріальних ресурсів системи; захисту інтересів пацієнтів на основі забезпечення реального рівня соціальних гарантій доступності якісної медичної та фармацевтичної допомоги населенню; структурній пропорційності служб системи охорони здоров'я; раціональному розподілу фінансових ресурсів [2].